

βασανάκι τό, πολλαχ.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. **βάσανο**.

1) Μικρὸ βάσανο, μικρὴ ἐνόχλησις πολλαχ. Συνών. **βασανούλλι**. 2) Μετων. ὁ προξενῶν μικρὰς ἐνόχλησεις, συνήθως ἐπὶ ἀγαπωμένης κόρης (ἐπὶ τῆς σημ. ταύτης συνήθως εἰς χαριεντισμούς) πολλαχ. : *Μίλα ἐπὶ τέλους, ρε βασανάκι, ἀνεστέναξεν ἐκεῖνος ΠΝιρβάν*. Γύρω ἀπὸ τὸν ἔρωτ. 91.

βασάνης ἐπίθ. Πελοπν. (Λάστ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βάσανο**.

ἽΟ ὑφιστάμενος βάσανα : Ἄσμ.

Ἐλεημοσύνη, Χριστιανοί, ἔς ἐμένα τὸ βασάνη, νὰ-ν-τό ἔβρη ἢ μαννούλλα σας κεράκι καὶ λιβάνι.

βασανία ἡ, Ἄνδρ. Πόντ. (Οἶν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βάσανο**.

Βάσανος, ταλαιπωρία.

βασανίζω κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) **βασανίζου** βόρ. ἰδιώμ. καὶ Τσακων. **βαρσανίζω** Ἡπ. Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Τραπ.) Προπ. (Κύζ.) κ.ά. **βαρσανίζου** Ἡπ. (Ζαγόρ.) κ.ά.

Τὸ ἀρχ. **βασανίζω**.

1) Ἐξετάζω τι μετ' ἀκριβείας Πελοπν. (Ἀρχαδ.) : *Νὰ τὸ βασανίσουμε τὸ πρᾶγμα* (τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς ἡ συζήτησις). 2) Προξενῶ εἰς τινα σωματικὰς ἢ ἡθικὰς ταλαιπωρίας, ταλαιπωρῶ, τυραννῶ ἐνθ' ἄν. : *Μὲ βασανίζει πολὺν αὐτὸ τὸ παιδί. Μὲ βασάνισε πολὺν ὥσπου νὰ μὲ πλερώσῃ. Μὴ βασανίζεσαι γιὰ τόσο μικρὰ πράματα. Βασανίστηκα πολὺν ὥσπου νὰ πετύχω. Βασανισμένος ἄνθρωπος. Βασανισμένη γυναῖκα κοιν. || Φρ. Βασανισμένη ψυχὴ* (ἐπὶ ἀνθρώπου δεινοπαθήσαντος πολὺν) κοιν. *Βασανισμένο κόκκαλο* (συνών. τῇ προηγούμενῃ) πολλαχ. || Παροιμ. *Ἀναπαυμένα νεῖατα, βασανισμένα γεράματα* (ὁ μὴ ἐργαζόμενος κατὰ τὴν νεότητα ὑποφέρει ἐκ στερήσεων κατὰ τὸ γῆρας) Θήρ.

Ἔς τὰ πολλὰ βασανισμένος καὶ ἔς τὰ λίγ' ἀναπαυμένος (ἐπὶ τοῦ γλίσχρως ἀμειβομένου διὰ πολλοὺς κόπους) Λεξ. Δημητρ. || Ἄσμ.

Γιὰ σένα πάω κ' ἔρχομαι, γιὰ σένα τριγυρίζω, γιὰ σένα τὸ κορμάκι μου πολλὰ τὸ βασανίζω

Κρήτ.

Βασανισμένη μου καρδιά, δὲν εἶσαι ὅλγδ' δική μου, ἐξερριζώθης κ' ἤφηκες ἔρημο τὸ κορμί μου αὐτόθι. Τῆς μετοχ. βασανισμένος ἀντίθ. ἀβασάνιστος.

βασάνισμα τό, ἀμάρτ. **βασάνισμαν** Πόντ. (Τραπ.) **βασάνισμα** Λυκ. (Λιβύσσ.) **βαρσανισμαν** Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. **βασανίζω**. Ἡ λ. καὶ μεσν.

Ἡ ἀφηρημένη ἔννοια τοῦ **βασανίζω**.

βασανιστήριον τό, πολλαχ. **βασανιστήρι** Κρήτ. Πάρ. κ.ά. **βασαν'στήρ** Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. **βασανιστήριον**.

Πρᾶγμα ἢ πρόσωπον προξενοῦν ταλαιπωρίας καὶ βάσανα ἐνθ' ἄν. : *Ἡ ζωὴ του κατάντησε ἀληθινὸ βασανιστήριον πολλαχ. Εἶσαι βασανιστήρι, κατέεις το ;* Κρήτ. Συνών. **βάσανο 2 β**, **μαρτύριον**.

βάσανο τό, **βάσανος** ὁ, Εὐβ. (Αὐλωνάρ.) **βάσανους** Μακεδ. (Χαλκιδ.) **βάσανον** τό, Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) κ.ά. **βάσανο** κοιν. **βάσανον** βόρ. ἰδιώμ. **βάρσανον** Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) **βάρσανο** Εὐβ. (Κάρυστ.) Ἡπ. Πελοπν. (Μάν.) Προπ. (Κύζ.) κ.ά. **βάρσανον** Ἡπ. (Ἰωάνν.) Θράκ. (Αἰν.) Λέσβ. Σαμοθρ. κ.ά. **βάσανε** Τσακων.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. **βάσανον**, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχ. **βάσα-**

νος. Ἡ μεταβολὴ τοῦ γένους συνετελέσθη τὸ πρῶτον ἐν τῷ πληθ. κατ' ἐπίδρασιν τοῦ συνων. **πάθη**, κατὰ δὲ τὸ **βάσανα** καὶ ἐνικ. **βάσανο**. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2, 58.

1) Τιμωρία, κολασμός, βάσανος Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) : *Τῇ κόλασις τὰ βάσανα Κερασ.* 2) Πόνος, μόχθος, ταλαιπωρία, δεινοπάθημα κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) Τσακων. : *Τραυρίζα βάσανα πολλά. Μ' ἔφαγαν οἱ πίκρες καὶ τὰ βάσανα. || Φρ. Μὲ τὰ χίλια βάσανα ἢ μὲ χίλια βάσανα ἢ μὲ τὰ πολλὰ βάσανα ἢ μὲ βάσανα πολλὰ* (κατόπιν πολλῶν προσπαθειῶν, κόπων, μόχθων κττ.) κοιν. *Τοῦ λιναριοῦ τὰ βάσανα καὶ τῆς ἐλαιοῦς τὰ πάθη* (ἐπὶ μόχθων μεγάλων) πολλαχ. *Τῇ Τροιάδῃ τὰ βάρσανα* (ἐπὶ μεγάλων ταλαιπωριῶν) Κερασ. *Βάσανά μου τὰ ἄσωστα* (ἐπὶ ἐμφανιζομένων δυσχερειῶν) Πελοπν. (Δημητσάν.) || Γνωμ. *Ὁ κόσμος εἶναι γιὰ βάσανα πολλαχ. || Ἄσμ.*

Κρυφὰ τοῦ κόσμου σ' ἀγαπῶ καὶ φανερὰ ἔς τὸ νοῦ μου, γιὰτὶ σὺ μπλὲδ' ἐγίνηκες βάσανο τοῦ κορμιοῦ μου

Θήρ.

Γιὰ σένα ἔχω βάσανα, γιὰ σένα ἔχω πάθη,

γιὰ σένα ἔχω ἔς τὴ γαρδιά ἓνα γαρβούνη κι ἄφτει

Κρήτ. β) Μετων. πρόσωπον ἢ πρᾶγμα προξενοῦν βάσανα κοιν. : *Εἶναι βάσανο αὐτὸ τὸ παιδί-αὐτὴ ἡ δουλειὰ κττ.* Συνών. **βασανιστήριον**, **μαρτύριον**. γ) Ἡ ἀγαπωμένη κόρη (τοῦτο λέγεται πάντοτε μετὰ τινος χαριεντισμοῦ) σύννηθ. δ) Ἀσθένεια Ἀθῆν. Στερελλ. (Ἀράχ.) κ.ά. : *Βρῆκε τὰ ζῶα βάσανο Ἀθῆν.* 3) Φόρος δημόσιος Ρόδ. 4) Καπνοσύριγξ (ἐπὶ τὸ ἀστειότερον) Μακεδ. (Θεσσαλον.) Χίος. Συνών. **ναργιλές**. 5) Τὸ ἀνδρικόν μόριον Στερελλ. (Τριχων.) 6) Εὐώδες τι φυτὸν Λέσβ. (Μόλυβδ.)

βασανοκατοικία ἡ, Θήρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. **βάσανο** καὶ **κατοικία**.

Κατοικία, τόπος βασάνων : Ἄσμ.

Τὸ σιτήθος μου κατάντησε βασανοκατοικία,

νὰ κατοικοῦν οἱ λέοντες καὶ τ' ἄγρια θερία.

βασανούλλι τό, Πελοπν. (Καρυὰ Κορινθ.) κ.ά.

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. **βάσανο** διὰ τῆς καταλ. -οῦλλι.

Βασανάκι 1, ὃ ἰδ. : *Ἀφῆτε με νὰ εἰπῶ τὰ βασανούλ-
λια μου !*

βάσι ἡ, σύννηθ. **βάσ'** βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. **βάσις**.

1) Τὸ ἐφ' οὗ πατεῖ τις, στηρίζεται, βάθρον, θεμέλιον σύννηθ. : *Ἡ βάσι τοῦ τοίχου - τῆς κολόννας - τῆς σκάλας κττ. || Φρ. Βάζω βάσι* (λαμβάνω τι ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν, προσέχω) κοιν. *Βάζω βάσι ἢ δίνω βάσι* (ἔχω ἐμπιστοσύνην, πιστεύω) σύννηθ. *Δίνω βάσι* (ἀκούω μετὰ προσοχῆς) Ἀθῆν. *Βάνω τὸν δεῖνα βάσι* (τὸν λαμβάνω ὑπ' ὄψιν) Παξ. *Χουρίς βάσ' κ' βέντις* (λόγοι ἀσυνάρτητοι) Στερελλ. (Ἀράχ.) β) Ἡ κάτω πλάκα τοῦ ἐλαιοτριβείου Λευκ. γ) Ἐν τῇ ζωγραφικῇ ὁ πρῶτος χρωματισμὸς ἐπὶ τοῦ ὁποίου γίνονται νέαι ἀποχρώσεις Ἀθῆν. 2) Μεταφ. ἐφόδιον πνευματικὸν ἢ ἡθικὸν σύννηθ. : *Ὁ δεῖνα ἔχει καλὰς βάσεις ἀπὸ τὸ σχολεῖο - τὴν οἰκογένεια κττ.*

βάσι τό, Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βάσα**.

Τὸ φυτὸν πτέρις ἢ ἀέτειος (pteris aquilina) τῆς τάξεως τῶν πτεριδωδῶν (filices). Συνών. **πτέρι**. [**]

βασίζομαι σύννηθ. **βασίζουμι** βόρ. ἰδιώμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. **βάσι**.

1) Στηρίζομαι εἰς ἐγγύησίν τινα ὥς εἰς ἀσφάλειαν σύννηθ. : *Ποῦ βασίστηκες καὶ τοῦ ἔδωσες δανεικά ;* 2) Ἐμ-

πιστεύομαι σύνθηθ. : Βασιζομαι 'ς τὰ λόγια σου - 'ς τὴ φιλία μας κττ. 3) Ἐχω ἐλπίδα, πεποιθήσιν σύνθηθ. : Βασιζομαι 'ς τὰ παιδιὰ μου.

βασιλάδια τά, ἀμάρτ. βασιλάδια Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Πιθανῶς ἐκ τοῦ οὐσ. βασιλέας.

Ἄραβόσιτος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀραποσίταρο 1.

βασιλάκι τό, Προπ. (Πάνορμ.) Ρόδ. Χίος βασιλάται Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ κυρίου ὄν. Βασιλάκις.

1) Τὸ πτηνὸν βασιλοπούλλι, ὁ ἰδ., Χίος. 2) Μικρὸν ἔντομον τοῦ γένους τῶν κανθάρων χρώματος ἐρυθροῦ ἢ ποικίλου Μεγίστ. 3) Μικρὸν δέμα σταχύων γινόμενον εἰς τὸ τέλος τοῦ θερισμοῦ ὅταν τὰ δράγματα εἶναι ὀλίγα Ρόδ. 4) Εἶδος σταφυλῆς μὲ μικρὰς ρῶγας Προπ. (Πάνορμ.) Συνών. βασιλάκιχο.

βασιλάκιχο τό, Προπ. (Κούταλ.)

Ἐκ τοῦ κυρίου ὄν. Βασιλάκις.

Βασιλάκι 4, ὁ ἰδ.

βασιλάκις ὁ, Ν'Αποστολίδ. Τὰ ὠφελιμῶτ. πτηνὰ 87. Ἐκ τοῦ κυρίου ὄν. Βασίλειος καὶ τῆς καταλ. -άκις. Τὸ πτηνὸν βασιλοπούλλι, ὁ ἰδ. Ἡ λ. καὶ ὡς ὄν. κοιν.

βασιλάκος ὁ, Ἦπ.

Ἐκ τοῦ κυρίου ὄν. Βασίλειος καὶ τῆς καταλ. -άκος. Τὸ πτηνὸν βασιλοπούλλι, ὁ ἰδ.

βασιλάνθρωπος ὁ, Κεφαλλ. κ.ά.

Ἐκ τῶν οὐσ. βασιλέας καὶ ἄνθρωπος.

Λαμπρός, ἐξαιρετος ἄνθρωπος : Φρ. Εἶναι καὶ ἄνθρωποι βασιλάνθρωποι, εἶναι καὶ οἱ γαιδουράνθρωποι ἄγν. τόπ. Συνών. ἀρχοντάνθρωπος, ἀφεντάνθρωπος.

βασιλαπίδα ἡ, ἀμάρτ. βαδ'λαπίδα Ἰμβρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βασιλέας καὶ ἀπίδα.

Εἶδος ἀπιδίου.

βασιλαπιδεᾶ ἡ, Πελοπν. (Μάν. Παππούλ. Χατζ.) βασιλαπιδεᾶ Στερελλ. (Αἰτωλ.) βαδ'λαπιδεᾶ Ἰμβρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. βασιλέας καὶ ἀπιδεᾶ.

Εἶδος ἀπιδεᾶς. Συνών. βασιλαχλαδεᾶ, βασιλικαπιδεᾶ.

βασιλάπιδος τό, Παξ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μάν. Ὀλυμπ. Παππούλ. Χατζ.) βασιλάπιδος Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βασιλέας καὶ ἀπίδος.

Ἄκαρπος τῆς βασιλαπιδεᾶς. Συνών. βασιλικάπιδος.

***βασιλάτος** ἐπίθ. βασιλάτος τά, Πάρ. (Λεῦκ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βασιλέας καὶ τῆς καταλ. -άτος.

Πληθ. οὐσ., εἶδος καρύων. Πληθ. Βασιλάτος καὶ τοπων. Κεφαλλ.

βασιλαχλαδεᾶ ἡ, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βασιλέας καὶ ἀχλαδεᾶ.

Βασιλαπιδεᾶ, ὁ ἰδ.

βασιλεᾶδι τό, ἀμάρτ. βασιλεᾶδ' Ἦπ. (Ἄρτ.) Πληθ. βαδ'λεᾶδι Θεσσ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βασιλέας παρὰ τὸ θέμα τοῦ πληθ.

1) Παιδιὰ καθ' ἣν προσδένοντες κλωστήν εἰς τοὺς πόδας χρυσοκανθάρου καὶ κρατοῦντες αὐτὴν ἀφίνουν αὐτὸν νὰ πετῇ Ἦπ. (Ἄρτ.) 2) Τὸ ἔντομον χρυσοκάνθαρος

Ἦπ. (Ἄρτ.) 3) Πληθ., οἱ ἀστράγαλοι διὰ τῶν ὁποίων παίζουν τὰ παιδιὰ Θεσσ.

***βασιλεᾶδικος** ἐπίθ. βασιλεᾶδ'κους Λέσβ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. βασιλέας παρὰ τὸ θέμα τοῦ πληθ.

***Βασιλεακός**, ὁ ἰδ.

***βασιλεακός** ἐπίθ. βασιλεᾶκός Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. βασιλέας.

1) Ὁ ἀνήκων εἰς βασιλέα, βασιλικὸς ἔνθ' ἄν. : Βασιλεᾶκὸν καράβιν Κερασ. Βασιλεᾶκὸν ὀσπίτ' Χαλδ. Βασιλεᾶκὰ λώματα (ἐνδύματα) αὐτόθ. Βασιλεᾶκὰ ἔξοδα Οἶν. Συνών. ***βασιλεᾶδικος**, **βασιλικός** Α 1 β. 2) Δημόσιος ἔνθ' ἄν. : Βασιλεᾶκὸν στρατά.

βασιλεῖς ὁ, βασιλεὺς Πόντ. (Χαλδ.) βασιλεῖς Αἴγιν. Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Καπ. (Ποτάμ.) Κρήτ. Κύθηρ. Κύθν. Μέγαρ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Ἐγκαρ.) Νίσυρ. Πελοπν. (Μάν.) Πόντ. (Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) Σάμ. Σύμ. κ.ά. βασιλεῖα Ἀπουλ. βασιλεῖα Τσακων. βασιλέας Καπ. (Μαλακ.) βασιλέας Καπ. (Σίλατ.) βασιλεῖς κοιν. βασιλεῖς Πόντ. (Τραπ.) βασιλεῖς βόρ. ἰδιώμ. βασιλεῖς πολλαχ. βασιλεῖς πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. βασιλεῖς Κρήτ. Σίφν. βασιλεῖς Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Βιθυν. Δαρδαν. Θράκ. (Σαρεκκλ. Σηλυβρ. Σκοπ.) Ἰκαρ. Ἰων. (Κρήν. Σμύρν.) Κάλυμν. Κρήτ. Μοσχονήσ. Μύκ. Νάξ. Σύρ. Τήλ. Τήν. Χίος κ.ά. βασιλεῖς Θράκ. (Αἶν. Καλλιπ. Κομοτ.) Ἰμβρ. Λέσβ. Προπ. (Κύζ.) Σάμ. Τήν. κ.ά. βασιλεῖς Θράκ. (Ταῖφ.) βασιλεῖς Καπ. (Ἀνακ.) Κρήτ. κ.ά. βασιλεῖς Καπ. (Φάρας.) κ.ά. Γενικ. βασιλεῖς πολλαχ. βασιλεῖς Ἦπ. κ.ά. Πληθ. βασιλεῖς Καπ. (Ἀξ. Φλογ.) βασιλεῖς Καπ. (Φάρας.) Κρήτ. Σύρ. κ.ά. βασιλεῖς Αἴγιν. Μέγαρ. βασιλεῖς Λυκ. (Λιβύσσ.) βασιλεῖς Πόντ. (Κερασ.) βασιλεῖς Πόντ. (Χαλδ.) βασιλεῖς Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) Θηλ. βασιλεῖς κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) βασιλεῖς Χίος (Πυργ.) βασιλεῖς Κῶς κ.ά. βασιλεῖς βόρ. ἰδιώμ. βασιλεῖς πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. βασιλεῖς Α.Ρουμελ. (Καρ.) Κάρπ. βασιλεῖς Ἀστυπ. βασιλεῖς Μακεδ. (Βελβ.) κ.ά. βασιλεῖς Θεσσ. (Καλαμπάκ.) βασιλεῖς Θράκ. βασιλεῖς Πόντ. βασιλεῖς ἐνιαχ. βασιλεῖς Θράκ. (Ἀδριανούπ.)

Τὸ μεσν. οὐσ. βασιλέας, ὁ ἐκ τοῦ ἀρχ. βασιλεὺς.

1) Ὁ κληρονομικὸς ἄρχων κράτους, βασιλεὺς κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καπ. Ἀξ. Μαλακ. Ποτάμ. Σίλατ. Φάρας. Φλογ.) Πόντ. (Ἰνέπ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. : Φρ. Ζῆ σὰ βασιλεῖς (ἐπὶ τοῦ ζῶντος πλουσίως). Σ τὸ σπῖτι του ὁ καθένας εἶναι βασιλεῖς (ἐκαστος διευθύνει τὰ τοῦ οἴκου του κατὰ βούλησιν). Τὸν ἔκανα βασιλεῖ (τὸν ἰκέτευσα πολὺ). Τὴν ἔχει τὴ γυναῖκα του σὰ βασιλεῖ (τὴν τιμῇ καθ' ὑπερβολὴν) κοιν. Δὲ σὲ κάναμε βασιλεῖ (πρὸς τὸν αὐθαιρέτως ἐπεμβαίνοντα εἰς ἀλλοτρίας ὑποθέσεις καὶ θέλοντα νὰ διευθύνῃ). Τὸ μαθε καὶ ὁ κουφὸς βασιλεῖς (ἐπὶ πράγματος κοινολογηθέντος) πολλαχ. Τὸ φαεῖ εἶναι ὁ βασιλεῖς (ἡ τροφή εἶναι ἡ κυριώτερα φροντίς) Τήν. Φαεῖ βαδ'λεῖς (ὠραιότατον) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Βγῆκε ὁ πρῶτος βασιλεῖς (ἔγινε ἡ μεγάλη εἰσοδος τῆς λειτουργίας) αὕτη γίνεται καθ' ἣν στιγμὴν ψάλλεται ἡ φράσις «ὡς τὸν βασιλεῖ τῶν ὅλων ὑποδεξόμενοι» Πελοπν. (Μάν.) Βγῆκε ὁ βασιλεῖς (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Κεφαλλ. Γίν'κι ὡς τὸν βασιλεῖ (ἐπὶ τοῦ μεθυσμένου κλίνοντος τὴν κεφαλὴν ὡς ὁ εὐσεβὴς Χριστιανὸς κατὰ τὴν μεγάλην εἰσοδὸν τῆς λειτουργίας ἀκούων τὸ «ὡς τὸν βασιλεῖ κτλ.»)

